

ПРАВИЛНИК И ПРОПОЗИЦИЈЕ ТАКМИЧЕЊА ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА УЧЕНИКЕ СРЕДЊИХ ШКОЛА ЗА ШКОЛСКУ 2023/24. ГОДИНУ

Такмичење из биологије у школској 2023/24. години организује се у складу са „Стручним упутством о организовању такмичења и смотри ученика основне и средње школе“ и „Календаром такмичења и смотри ученика средњих школа“ за текућу школску годину које је усвојило и објавило Министарство просвете Србије, као и у складу са одговарајућим одлукама Српског биолошког друштва као организатора такмичења (у даљем тексту Организатор такмичења). Овим Правилником одређује се непосредна процедура реализације такмичења.

Овај Правилник допуњује и прецизира одредбе Стручног упутства у деловима који се односе на надлежност организатора такмичења.

У школској 2023/2024. години такмичење из биологије се организује за ученике I, II, III и IV разреда средњих школа на три нивоа такмичења: школском, окружном/градском и републичком нивоу, према Календару такмичења Министарства просвете науке и технолошког развоја.

Датуми одржавања такмичења су:

1. Школски ниво – од 19. до 28. фебруара 2024. године;
2. Окружни/градски ниво – 21. април 2024. године;
3. Републички ниво – 19. мај 2024. године.

На свим нивоима такмичења ученици решавају тест из биологије на коме могу освојити највише сто (100) поена. Време решавања теста је шездесет (60) минута. Питања на тестовима проверавају ниво стечених знања, умења, вештина и способности које доприносе достизању важећих образовних стандарда за предмет, у складу са узрастом ученика. У припреми ученика могу се користити одобрени уџбеници за предмет Биологија, као и други релевантни извори који задовољавају критичку рецепцију наставника.

Ученици могу решавати тестове искључиво у термину, месту и просторијама школе/факултета домаћина одређеног нивоа такмичења из биологије. Резултати такмичења остварени ван дефинисаног места школе/факултета домаћина неће се признавати као валидни за даљи пласман или рангирање на такмичењу из биологије.

ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Школско такмичење организује и реализује стручно веће школе за предмет Биологија у сарадњи са директором школе у просторијама школе. Тестове саставља/ју предметни наставник/наставници биологије из школе реализатора такмичења. Обим градива на тесту обухвата наставне јединице одговарајућег разреда које су обрађене од почетка школске године до дана одржавања школског такмичења из биологије у датој школи.

По завршетку тестирања, прегледања тестова и жалбеног поступка, реализатор такмичења сачињава ранг листу ученика за сваки разред, и одређује ученике који су се пласирали на окружни/градски ниво такмичења.

За постигнућа на школском такмичењу не додељују се дипломе и похвале.

Пласман на окружно/градско такмичење остварују ученици школских такмичења према ранг листи бодова по разреду остварених на школском такмичењу.

Из школа које имају три и мање одељења по разреду пласман остварује највише три (3) ученика по разреду. Из школа које имају четири и више одељења по разреду пласман остварују најбоље пласирани ученици по разреду до броја који је једнак броју одељења тог разреда у датој школи. Коначне листе пласираних ученика са школског такмичења школе домаћини шаљу електронским путем, у року од 5 (пет) радних дана по завршетку такмичења школи домаћину окружног/градског нивоа такмичења датог округа. Школа домаћин окружног/градског такмичења сачињава јединствену листу учесника за дати округ/град и у року од највише 5 (пет) радних дана је електронским путем доставља Организатору такмичења, као и школама домаћинима школског нивоа такмичења. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода неће бити могуће.

Спискови треба да садрже: име и презиме ученика, разред, број освојених бодова на школском такмичењу, назив школе, назив општине, име и презиме професора ментора и језик на коме ће ученик решавати тест (српски језик или језик националних мањина) у даљем току такмичења.

ОКРУЖНО/ГРАДСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Окружно/градско такмичење организују окружни/градски активи наставника биологије, у сарадњи са директорима школа домаћина окружног/градског нивоа такмичења, Министарством просвете и Организатором такмичења.

Школа одређена као домаћин о томе на време обавештава Организатора такмичења како би се у редовној комуникацији обезбедили сви услови за несметану реализацију такмичења.

У непосредној реализацији такмичења учествују чланови окружног/градског актива наставника биологије и школе домаћина, који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, прегледање, бодовање и рангирање). Тестирање ученика, прегледање и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање окружне/градске ранг листе обавља се у школи домаћину.

Обим градива на **окружном/градском такмичењу** за сваки разред обухвата следеће теме и области:

1. За ученике I разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Биологија као природна наука; Особине живих бића; Биолошки макромолекули.*
2. За ученике II разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Основи генетике; Увод у еволуциону биологију.*
3. За ученике III разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Метаболизам и регулација животних процеса на нивоу ћелије.*
4. За ученике IV разреда градиво обухвата следеће теме и области: *Еволуција човека и део наставне теме – Екологија, закључно са наставном јединицом Интерспецијски (трофички) односи, њихова корелација са нишом. Коеволуција.*

Тестове (и решења тестова са кључем) припрема стручни тим Организатора такмичења. Стручни тим тестове електронским путем доставља школама домаћинима најмање 2 (два) сата пред почетак такмичења. Тестови се копирају непосредно пре такмичења у присуству Комисије коју чине наставници биологије из редова школа

учесница и директор школе или друго одговорно лице школе домаћина, који пред комисијом отвара линк или фајл са тестовима.

Решења тестова са кључем за бодовање стручни тим Организатора такмичења електронски доставља школама домаћинима непосредно по завршетку тестирања. Решења тестова са кључем се објављују на сајту Организатора такмичења одмах након завршетка тестирања.

Тестирање ученика на окружном/градском такмичењу се обавља у трајању од сат времена (60 минута). Одмах након обављеног тестирања, Комисија за жалбе школе домаћина прима приговоре наставника на структуру питања, решења и кључеве тестова у писаној форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се решавају одмах. По потреби се обавља консултација са стручним тимом Организатора такмичења, који одмах сагледава приговор и саветује Комисију. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева модификацију решења и кључа теста, Стручни тим организатора такмичења на свом сајту публикује модификацију решења и кључа, како би и остале окружне/градске комисије прегледање и бодовање обавили у сагласности са тиме. **Комисије школе домаћина су у обавези да редовно проверавају своју електронску пошту, као и сајт организатора такмичења на дан такмичења**, да би евентуалне корекције кључа благовремено преузеле и поступале у складу са њима. Поступак приговора се сматра завршеним по истеку једног сата (60 минута) након завршетка тестирања, после чега се приступа прегледању и оцењивању тестова. Након истека времена за приговоре на тест и кључ неће бити могуће накнадно разматрање жалби по питању структуре теста и кључа, што се посебно односи на жалбени период након објављивања привремених ранг листи.

По завршетку оцењивања тестова школе домаћини праве привремене ранг листе. По њиховом објављивању омогућава се увид у резултате ученика и бодовање, у трајању од сат времена (60 минута). Захтев у писаној форми и на одговарајућем обрасцу подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтеве, и по потреби објављује кориговану ранг листу.

По завршетку увида у резултате теста и бодовање, школа домаћин прави **коначну окружну/градску ранг листу**. Коначна окружна/градска ранг листа се у дану такмичења шаље електронским путем Организатору такмичења (Департману за биологију и екологију Природно-математичког факултета у Новом Саду на мејл адресу **takmicenje@dbe.uns.ac.rs**) **на посебном електронском формулару** (који доставља Организатор такмичења), према којој се одређују ученици који су се пласирали на следећи ниво такмичења. Спискови треба да садрже: име и презиме ученика, разред, број освојених бодова на окружном/градском такмичењу, назив школе, назив општине, име и презиме професора/ментора и језик на коме ученик решава тест у даљем току такмичења (српски језик или језик националних мањина). Коначна ранг листа треба да садржи имена чланова окружне/градске Комисије, чију одштапану копију потписују сви чланови и јавно оглашавају у школи домаћину у дану такмичења. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода неће бити могуће.

Директан пласман на републичко такмичење остварују ученици који су на окружном/градском такмичењу освојили најмање 80 бодова и одговарајућу диплому, и то:

1. Ученици који су на окружној/градској ранг листи остварили **95 – 100** бодова добијају диплому за освојено **прво место** на окружном/градском такмичењу из биологије.

2. Ученици који су на окружној/градској ранг листи остварили **90 – 94** бода добијају диплому за освојено **друго место** на окружном/градском такмичењу из биологије.
3. Ученици који су на окружној/градској ранг листи остварили **85 – 89** бодова добијају диплому за освојено **треће место** на окружном/градском такмичењу из биологије.

Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место.

Дипломе додељује домаћин окружног/градског такмичења, а потписује их директор школе домаћина.

Стручни тим Организатора такмичења на основу окружних/градских листа сачињава јединствене ранг листе ученика по разредима пласираних за републички ниво такмичења у року од 5 (пет) радних дана, а затим их електронским путем доставља школама домаћинима окружног/градског нивоа такмичења. Листа ученика пласираних на републичко такмичење се објављује и на сајту Организатора такмичења.

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ

Републичко такмичење организује Департман за биологију и екологију Природно-математичког факултета у Новом Саду задужен од стране Српског биолошког друштва за реализацију такмичења (Организатор такмичења) у сарадњи са Министарством просвете. Департман за биологију и екологију Природно-математичког факултета у Новом Саду обавештава и позива ученике који су се пласирали на републички ниво такмичења.

У непосредној реализацији републичког такмичења, осим с факултета, учествују и чланови из реда актива наставника биологије, који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, прегледање, бодовање и рангирање). Тестирање ученика, прегледање и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање коначне ранг листе обавља се на Департману за биологију и екологију Природно-математичког факултета у Новом Саду одређеном од стране Српског биолошког друштва.

Обим градива на републичком такмичењу обухвата:

1. За ученике I разреда целокупно наставно градиво предвиђено Програмом наставе и учења за дати разред.
2. За ученике II разреда целокупно наставно градиво предвиђено Програмом наставе и учења за дати разред.
3. За ученике III разреда целокупно наставно градиво предвиђено Програмом наставе и учења за дати разред.
4. За ученике IV разреда целокупно наставно градиво предвиђено Програмом наставе и учења за дати разред.

Тестове за републичко такмичење припрема стручни тим за организацију и реализацију такмичења (Организатор такмичења). Тестирање ученика на републичком такмичењу обавља се у трајању од сат времена (60 минута). Решења тестова са кључем Организатор такмичења објављује на свом сајту (www.dbc.uns.ac.rs) одмах након завршетка тестирања. Одмах након обављеног тестирања, комисија за жалбе прима приговоре наставника на структуру питања, решења и кључеве тестова, у писаној

форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се решавају одмах. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева модификацију решења и кључа теста, стручни тим Организатора такмичења на свом сајту публикује модификацију решења и кључа. Поступак приговора се сматра завршеним по истеку једног сата (60 минута) након завршетка тестирања, после чега се приступа прегледању и оцењивању тестова. Након истека времена за приговоре на тест и кључ неће бити могуће накнадно разматрање жалби по питању структуре теста и кључа, што се посебно односи на жалбени период након објављивања привремених ранг листи.

По завршетку оцењивања тестова формира се привремена ранг листа за сваки разред понаособ. По објављивању привремене ранг листе, омогућава се увид у резултате ученика и бодовање, у трајању од сат времена (60 минута). Захтев за евентуалне жалбе на резултате теста (бодовање), у писаној форми на одговарајућем обрасцу подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтеве, и затим објављује коначну ранг листу, коју потписује председник Српског Биолошког друштва, и приступа се проглашењу резултата. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода неће бити могуће.

На републичком такмичењу додељују се следећи пласмани:

1. **Прво место** припада ученику који освоји највећи број бодова. Ученик добија диплому и пригодну награду.

2. **Друго место** припада ученику који према даљем редоследу има највећи број бодова. Ученик добија диплому и пригодну награду.

3. **Треће место** припада ученику који према даљем редоследу има највећи број бодова. Ученик добија диплому и пригодну награду.

Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место.

Дипломе издаје Организатор републичког такмичења, а потписују их министар просвете, науке и технолошког развоја Србије и председник Српског биолошког друштва. Ученици који су на републичком такмичењу освојили 90 и више бодова (изузев ученика који су већ освојили прво, друго и треће место) добијају **Похвалницу за изузетно постигнуће на Републичком такмичењу из биологије**, коју потписује председник Српског биолошког друштва.

Наставници ученика награђених на републичком такмичењу добијају похвалнице за остварене резултате.

По завршетку такмичења, реализатор такмичења доставља Српском биолошком друштву извештај о резултатима такмичења. Извештај се, са потписом Председника друштва, доставља Министарству просвете Србије – Сектору за средње образовање.

СРПСКО БИОЛОШКО ДРУШТВО

Мирослав Живић

Проф. др Мирослав Живић, председник